

OPGAVE | DA BISKOPPEN MISTEDE SIT PANT OVER AARHUS BY

BAGGRUND FOR KILDEN

Rigsrådet, der i Middelalderen var rigets højeste retslige instans, rejste i sep. 1458 anklage mod biskoppen i Aarhus, Jens Iversen Lange. Biskoppen havde fået købstaden Aarhus i pant af Christian 1. og skulle derfor håndhæve lov og ret i byen, men Jens Iversen Lange havde givet sørøveren Esbern Jude lov til at operere fra havnen i Aarhus. Egentlig kunne man godt få kongelig licens til kaperi mod rigets fjender, men det danske kongerige havde netop indgået en aftale med sine nabolande om at standse kaperiet. Derfor gik det ikke at Aarhus by husede sørøvere. Biskoppen fik frist til Mikkelsdag (29. sep. 1458) til at få sine sager i orden, men da intet skete dømte rigsrådet i juni 1459, at Jens Iversen Lange skulle miste sit pant uden udbetaling af den sikkert store sum penge, han havde betalt for rettighederne over byen.

Kilden fortæller os om Middelalderens kampe mellem konge, adel og kirke, og hvordan den gejstlige og verdslige magt var sammenblandet.

Man kan finde hele kilden og meget mere om Jens Iversen Langes fejder med konge, adel og borgere på www.danmarkshistorien.dk

KILDE

Vi Tue, med Guds nåde ærkebiskop i Lund (...), kundgør med dette vort åbne brev, at (...) biskop Jens i Aarhus, at han ikke havde holdt det løfte, som han tilsagde vor nådige herre (...) sidste år, idet at vor nådige herre beskyldte ham for, at han tillod Esbern Jude at sejle ud af Aarhus havn imod hans nådes forbud (...) at ingen skulle tillade at sejle nogen fetalje ud af nogen havn under Danmarks side for at gøre skade i søen; mod hvilket forbud biskop Jens tillod Esbern Jude sejle [ud] af Aarhus havn. Derfor begærede nogle af vor nådige herres ærlige råd af biskop Jens, at han skulle (...) overdrage vor nådige herre Aarhus by og det pantebrev, som lød derpå. Dertil svarede biskop Jens og sagde, at han ikke måtte gøre det uden at rådføre sig med sit domkapitel i Aarhus. Da blev det tilladt af vor nådige herre og hans nådes ærlige råd, som da var til stede, at biskop Jens skulle have råd med sit domkapitel om disse førnævnte ærinder, og biskop Jens lovede i vor nådige herres, vores og flere gode mænds tilstedeværelse, at han ville give vor nådige herre et sådant svar på disse førnævnte ærinder inden skt. Mikkels dag, som nu er passeret.

(...) Nu, fordi biskop Jens ikke holdt, hvad han lovede vor nådige herre i denne sag, thi dømmer vi (...), at hvis biskop Jens ikke kan forene sig i minde med vor nådige herre inden i morgen aften om det, at han ikke holdt løftet til hans nåde, da tildømmer vi vor nådige herre Aarhus by frit igen; og det pantebrev, som er udgivet og lyder på førnævnte pant, dømmer vi ingen magt at have efter denne tid. Til vidnesbyrd herom er vort segl hængt under dette brev.

OPGAVE

- LÆS kilden højt.
- Diskuter i jeres gruppe, hvad biskop Jens Iversen Lange har gjort galt.
- Vurder på baggrund af biskoppens handlinger i Aarhus og hans reaktion på kongen og rigsrådets dom, hvor magtfuld biskoppen i Aarhus har været.

